

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΕΠΑΙΝΩΝ, ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΟΥ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΟΥ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ

ΑΝΑΣΤ. Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ

Τριπλῆν ἑορτάζει σήμερον ἑορτὴν ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν : τὴν μεγάλην τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, καθ' ἣν ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ εὐηγγελίσθη πρὸς τὴν Παρθένον τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου, τὴν ἐπέτειον τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας καὶ τὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων τῆς Ἀκαδημίας, τουτέστι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν συνετελέσθη ὁ συνοικισμὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιστήμης εἰς τὸ καλλιμάρμαρον τοῦτο καὶ σεμνὸν πνευματικὸν ἴδρυμα.

Τὰ ἐκ τῆς τριπλῆς ταύτης ἐπετείου ἀγαθὰ μετ' εὐλαβείας ἀναπολοῦσα ἡ Ἀκαδημία ἔκρινε καλὸν νὰ θεσπίσῃ, ὅπως, κατὰ τὴν πρώτην ταύτην τοῦ ἔτους πανηγυρικὴν συνεδρίαν, στρέψῃ τὴν φροντίδα τῆς οὐχὶ ἀποκλειστικῶς πρὸς τὸ ἐγκώμιον τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος τοῦ 21 ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπιβράβευσιν τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου, τοῦτο μὲν διὰ τῆς ἀπονομῆς τιμητικῶν διακρίσεων σχετικῶν πρὸς τοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἔθνους καὶ γενικῶς πρὸς τὴν ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους δρᾶσιν, τοῦτο δὲ δι' ἐκ περιτροπῆς ἀπονεμομένου τριφυοῦς ἀριστείου : Ἐπιστημῶν — Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν, ὅπερ, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 113 τοῦ ὀργανισμοῦ, ὑπῆχθη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἀκαδημίας.

Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὰς ἄνω ἀπόψεις καὶ πρὸς τὰ ἄρθρα τοῦ κανονισμοῦ αὐτῆς, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπονέμει σήμερον τὰς ἐξῆς τιμητικὰς διακρίσεις.

Μετὰ πρότασιν τῆς Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν καὶ ἀπόφασιν τῆς Ὀλομελείας, ἀπονέμεται :

Βραβεῖον μετὰ χρηματικῆς χορηγίας ἐκ δρχ. 20.000, εἰς τὸν κ. *Κωνσταντῖνον Κονόμον* διὰ τὰ ἐπὶ τῷ ἑκατονταετήρῳ ἑορτασμῷ τῆς Ἐνώσεως τῆς Ἐπτανήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκδοθέντα 4 ἔργα του : «Ναοὶ καὶ Μονῆς στὴ Ζάκυνθο» — «Ὁ Ἡλίας Ζερβὸς Ἰακωβάτος» — «Ἱστορία τοῦ Ἐπτανησιακοῦ τύπου ἀπὸ τοῦ 1798» καὶ «Ἡπειρώτες στὴ Ζάκυνθο».

Ὁ φιλόπνοος καὶ φιλότιμος συγγραφεὺς τῶν ἔργων τούτων κ. Κονόμος, συνεχίζων εὐδοκίμως τὴν παλαιὰν παράδοσιν τῶν Ζακυνθίων ἱστοριοδιφῶν, ἔχει ἀναπτύξει ἀξίεπαινον ἐρευνητικὸν ζῆλον καὶ καταπληκτικὴν ἐκδοτικὴν δρᾶσιν, ὅχι μόνον

εις τὰ μνημεῖα τοῦ λόγου ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μνημεῖα τῆς τέχνης, ἰδίᾳ τὰ τῆς γενετείρας του Ζακύνθου, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς ἱστορικὰ θέματα, ὡς εἶναι τὰ περὶ τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου, τὰ περὶ Ἡλία Ζερβοῦ, τὰ περὶ τῶν ἀνεκδότων ἐφημερίδων τῆς Λευκάδος καὶ ἄλλα.

Ἦ *Ἐπαινος* ἀπονέμεται εἰς τὸν κ. *Εὐάγγελον Ζαμάνον* διὰ τὸ βιβλίον του: «Ἡ ἐκστρατεία τοῦ Δράμαλη». Τὸ βιβλίον τοῦτο δὲν εἶναι ἐκ τῶν συνήθως ὑποβαλλομένων εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἱστορικῶν ἔργων. Μεθοδικῶς καὶ *lege artis* συντεταγμένον παρουσιάζει ἐξαιρετικὴν πληρότητα καὶ ἀριότητα. Ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται τὸ θέμα τῆς ἐκστρατείας μὲ καταπλήσσοσαν ἀμφιδεξιότητα ἱστορικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ ἐρευνητοῦ. Ὡς ἱστορικὸς ἐρευνητὴς γνωρίζει καὶ καταλλήλως χρησιμοποιεῖ πηγὰς καὶ βοηθήματα, ἀναφέρει δ' ἐπίσης ἐπιμελῶς καὶ περιγράφει τὰ κατὰ τόπους συνακτώμενα ἐρείπια καὶ ἔχνη ἀρχαίων μνημείων. Τέλος μὲ γνώσιν καὶ μέθοδον διεξάγεται καὶ ἡ στρατιωτικὴ καὶ στρατηγικὴ πλευρὰ τῆς μελέτης.

Ἦ *Ἐπαινος* ἀπονέμεται εἰς τὸν κ. *Νικόλαον Καραρᾶν* διὰ τὴν συγγραφὴν προσφάτων βιβλίων του καὶ ἐν γένει διὰ τὴν φιλόπονον ἐργασίαν αὐτοῦ τῆς συγκεντρώσεως παραδόσεων, ἐθίμων καὶ ἱστορικῶν συμβάντων περιοχῶν τῆς Ἰωνίας.

Μετὰ γνώμην τῆς Β' καὶ Γ' τάξεως καὶ ἀπόφασιν τῆς ὀλομελείας ἀπονέμεται *εὐφημος μνεία* εἰς τὸν κ. *Κοσμᾶν Ἀντωνόπουλον* διὰ τὴν ἐκ διαφόρων δυσπροσίτων πηγῶν περισυλλογὴν σχετικῶν πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Ἀντίστασιν 1941 - 45 εἰδήσεων, αἵτινες, ἂν καὶ ἐκτίθενται εἰς ὄγκῳδες ἐκ 1829 σελίδων ἀλλ' ἀμεθόδως συντεταγμένον βιβλίον, εἶναι εὐπρόσδεκτοι διὰ τὴν χρησιμότητά των εἰς τὴν σύγχρονον ἱστορίαν.

Ἀφ' ἑτέρου, συμφώνως πρὸς τὴν περὶ ἀριστείου διάταξιν, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπονέμει ἐφέτος τὸ πέρυσι προκηρυχθὲν ὑπ' αὐτῆς Ἀριστεῖον τῶν Γραμμάτων μετὰ χρηματικῆς χορηγίας 50.000 δρχ. εἰς τὸν κ. *Φ. Κόντογλου*, ὅστις πληροῦ ἀπολύτως τὰ ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ τῆς Ἀκαδημίας ἀπαιτούμενα προσόντα, καθ' ἃ «τὸ Ἀριστεῖον τῶν Γραμμάτων ἀπονέμεται εἰς ἐκεῖνον ὅστις πρὸς τῶ συνόλω τῆς προγενεστέρως αὐτοῦ ἐργασίας συνέβαλε μεγάλως δι' ἔργων ἐκδοθέντων κατὰ τὴν παρελθοῦσαν τετραετη περίοδον ὑπὲρ πάντα ἄλλον εἰς τὴν πρόοδον τῆς λογοτεχνίας ἐν Ἑλλάδι. Εἶναι δὲ τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν ἐκδοθέντα ἔργα τοῦ Κόντογλου

α) Τὸ ὄγκῳδες δίτομον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐκφρασις τῆς Ὀρθοδόξου Εἰκονογραφίας», τὸ ὅποῖον ἤδη ἐβράβευσεν ἡ Ἀκαδημία.

β) «Ἡ Πονεμένη Ρωμιοσύνη».

γ) «Σημεῖον Μέγα».

δ) «Τὸ Αἶβαλι ἢ Πατρίδα μου».

Ἡ Βασιλεύουσα, ὁ ἑξαίσιος Βόσπορος, τὸ θρηνητικὸ Συναξάρι τοῦ Κωνσταντί-

νου Παλαιολόγου, οί ταπεινοί άγιογράφοι τής Τουρκοκρατίας, ή Κιβωτός τής 'Ορθοδοξίας, ή 'Αγιασμένη 'Επανάστασις τοῦ 21, ταξιδιῶτες καί γενναῖοι άνδρες, ή ιδιαιτέρα του πατρίς, εἶναι τὰ θέματα πού τόν άπασχολοῦν εἰς τὰ ἐν λόγω βιβλία.

Τὸ ἔργον τοῦ ἐπιφανοῦς τούτου συγγραφέως ἔχει πλέον καταστῆ κεφάλαιον σημαντικόν τῶν συγχρόνων 'Ελληνικῶν Γραμμάτων. 'Από τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς τοῦ 1922, ὁ Φ. Κόντογλου, ξεριζωμένος ἀπὸ τὴν αἰολικὴν πατρίδα του, ἤρχισε συνθέτων τὸ πολῦτιμον λογοτεχνικόν του ἔργον, τὸ ὁποῖον τόν ἐπέβαλεν ἀμέσως ὡς μίαν ἐξέχουσαν φυσιογνωμίαν. Εἰς ἀπαράμιλλον προσωπικόν ὕφος, με βθεϊαν πίστιν εἰς τὴν 'Ορθοδοξίαν καὶ τὴν βυζαντινὴν τέχνην, ἐκήρυσσε — εἰς μίαν ἐποχὴν ξενομανίας καὶ διεθνισμοῦ— τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὰς ρίζας τῆς 'Ελληνικῆς παραδόσεως καὶ ἔδιδεν, εἰς ἐξαίρετα βιβλία, δείγματα αὐτῆς τῆς ἐπιστροφῆς : Οἱ ἥρώες του ἦσαν ἄνθρωποι ἄπλοῖ καὶ γνήσιοι, τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν βουνῶν μας, με ψυχικὴν ὑγείαν, με πίστιν, με ἀγάπην, καὶ ἡ περιρέουσα αὐτοῦς ἀτμόσφαιρα ἦτο ἡ 'Ελλάς εἰς τὴν ἀδιάσπαστον συνέχειάν της — ἀπὸ τοὺς παλαιούς κλασσικούς χρόνους, ἕως τοὺς βυζαντινοὺς, καὶ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τοὺς ἰδικούς μας.

Παραλλήλως πρὸς τὸ λογοτεχνικόν του ἔργον, ὁ Φώτης Κόντογλου, προέβαλε με φανατισμὸν τὴν μεγάλην κληρονομίαν τοῦ Γένους, τὴν Βυζαντινὴν Τέχνην. Καὶ ὡς άγιογράφος εἶναι εἷς ἐκ τῶν πρωτεργατῶν τῆς στροφῆς τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας πρὸς τὴν Τέχνην αὐτὴν, τὴν ὁποίαν ὅλοι σήμερον θαυμάζουν.

Πλέον ἢ ὥριμος ἤδη ὁ Φ. Κόντογλου εἶναι σήμερον μία πανελληνίου κύρους φυσιογνωμία τῶν Γραμμάτων μας. 'Η 'Ακαδημία 'Αθηνῶν ἀπονέμουσα εἰς αὐτὸν τὸ 'Αριστεῖον τῶν Γραμμάτων τιμᾷ εἰς τὸ πρόσωπόν του καὶ τὸν ἑλληνισμὸν τῆς Μικρασίας, τοῦ ὁποίου τὰ τελευταῖα ἐν Τουρκίᾳ ὑπολείμματα ξεριζώνονται αὐτὰς τὰς τραγικὰς ἡμέρας.

Παρακαλῶ τὸν τιμώμενον, ὅπως προσέβη ἵνα παραλάβῃ τὸ σχετικὸν διάσημον καὶ τοὺς τίτλους του.

Καὶ ἤδη, συμφώνως πάντοτε πρὸς τὸν Κανονισμόν, προβαίνομεν εἰς τὴν προκήρυξιν τῶν ἐξῆς νέων βραβείων.

1) Βραβεῖον 'Αδελφῶν Παπαστράτου, δρχ. 25.000, διὰ τὴν συγγραφὴν μονογραφίας περὶ τοῦ Κωνσταντίνου Κανάρη ἐπὶ τῇ βάσει πηγῶν καὶ βοηθημάτων. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα μέχρι τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1967. 'Η ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ τὴν Πανηγυρικὴν Συνεδρίαν τῆς 25ης Μαρτίου 1968.

2) Βραβεῖον 'Αδαμαντίου Κοραῆ, δρχ. 25.000, πρὸς συγγραφὴν μελέτης περὶ

τῶν Ἐθνικῶν ἐνεργειῶν τοῦ Κοραΐ, μετὰ μνείας τῶν πηγῶν. Ἡ ἀπονομή τοῦ βραβείου κατὰ τὴν Πανηγυρικὴν Συνεδρίαν τοῦ Μαρτίου 1968.

3) Βραβεῖον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῆς Ἐνώσεως τῆς Ἐπτανήσου, δρχ. 25.000, διὰ τὴν συγγραφὴν μελέτης περὶ τῆς ἱστορίας τῶν ἀπελευθερωτικῶν ἀγώνων τῶν Ἐπτανησίων καὶ ἰδίᾳ περὶ Ριζοσπαστισμοῦ, ἐπὶ τῇ βάσει πηγῶν καὶ βοηθημάτων. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα μέχρι τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1967. Ἡ ἀπονομή τοῦ βραβείου κατὰ τὴν Πανηγυρικὴν Συνεδρίαν τοῦ Μαρτίου 1968.

4) Βραβεῖον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῆς Ἐνώσεως τῆς Ἐπτανήσου, δρχ. 40.000, διὰ τὴν συγγραφὴν περιγραφικῆς ἐρεύνης περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ ἀρχαιακῶν πηγῶν, τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐπτανήσου, ἀπὸ τοῦ 1815 - 1864. Προθεσμία ὑποβολῆς συγγραφῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα μέχρι τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1968. Ἡ ἀπονομή τοῦ βραβείου κατὰ Μάρτιον τοῦ 1969.

5) Βραβεῖον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῆς Ἐνώσεως τῆς Ἐπτανήσου, δρχ. 25.000, διὰ τὴν βράβευσιν ἐκδόσεως κειμένου ἢ κειμένων ἀναφερομένων εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐπτανήσου ἀπὸ τοῦ 1815 - 1864. Προθεσμία ὑποβολῆς αὐτῶν μέχρι τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1966. Ἡ ἀπονομή τοῦ βραβείου κατὰ Μάρτιον τοῦ 1967.

6) Βραβεῖον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῆς Ἐνώσεως τῆς Ἐπτανήσου, δρχ. 25.000, διὰ τὴν ἐκδοσιν κειμένων ἐπτανησίων ποιητῶν καὶ πεζογράφων τῆς πρὸ τοῦ Σολωμοῦ περιόδου. Προθεσμία ὑποβολῆς αὐτῶν εἰς πενταπλοῦν μέχρι τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1967. Ἡ ἀπονομή τοῦ βραβείου κατὰ Μάρτιον τοῦ 1968.

7) Βραβεῖον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, δρχ. 50.000, διὰ τὴν συγγραφὴν βιογραφίας τοῦ Ἀλεξάνδρου Ρίζου Ραγκαβῆ. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα μέχρι τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1967. Ἡ ἀπονομή τοῦ βραβείου κατὰ Μάρτιον τοῦ 1968.

Τέλος, ἡ Ἀκαδημία προκηρύσσει τὸ « Ἀριστεῖον τῶν Ἱστορικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν », ἀπονεμόμενον εἰς Ἕλληνα ἐπιστήμονα ἐν Ἑλλάδι ἢ ἀλλαχοῦ ἐγκατεστημένον, ὅστις πρὸς τῷ συνόλω τῆς προγενεστέρας αὐτοῦ σπουδαιᾶς ἐργασίας συνέβαλε μεγάλως καὶ δι' ἔργου ἐκδοθέντος κατὰ τὴν παρελθούσαν τετραετῆ περίοδον ὑπὲρ πάντα ἄλλον εἰς τὴν πρόοδον τῶν Ἱστορικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν ἐν Ἑλλάδι. Προθεσμία ὑποβολῆς προτάσεων μέχρι τῆς 30ῆς Δεκεμβρίου 1965. Ἡ ἀπονομή τοῦ Ἀριστείου θὰ γίνῃ τὴν 25ῃν Μαρτίου 1966.